

Afgørelser – Reg. nr.: 07431.00

Fredningen vedrører: Glatved Strand - Ophævet

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet   06-07-1983

Fredningsnævnet   17-10-1981

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

IKKE FREET
INDHOLDSFORTEGNELSE

- Afgørelse af 6/7 1983 [ofu - 2502/81]
 om ophævelse af
- Afgørelser af 17/10 1981 [nævu - 87/74]
 om fredning af kystnært plateau.

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 17/10 1981)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende
 matrikelnumre:

2^b, 5^c, 5^f, 5^m, 5ⁿ, 10^d, 19^b, 28^a, 28^c,
 28^d, 28^e, 28^f, 28^g, 28^h, 28ⁱ, 28^k,
 28^l, 28^m Glatved By, Hoed

"Gældende" matrikulært kortbilag: til afg. af 17/10 1981

Se også REG. NR.:

17/10-1981

U D S K R I F T

AF

F O R H A N D L I N G S P R O T O K O L L E N

FOR

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS.

År 1981, den 17. oktober, blev på dommerkonto-
ret i Randers i

F.S. 87/74

Sag ang. fredning af arealer

ved GLATVED, Grenå kommune,

truffet sålydende af det samlede nævn vedtagne

F R E D N I N G S A F G Ø R E L S E:

Under denne sag er der over for fredningsnævnet rejst spørgsmål om fredning af arealer mellem Katholm skoven mod nord og Katholm kalkværk mod syd, alle af Glatved by, Hoed.

Sagen er oprindelig rejst over for fredningsnævnet af Danmarks Naturfredningsforening ved skrivelse af 25. februar 1974.

Det hedder som begrundelse for, at fredningssagen begæres rejst i skrivelserne:

" Danmarks Naturfredningsforening skal herved anmode om, at der rejses fredningssag for et areal ved Glatved, som nærmere afgrænset på vedlagte kortmateriale i 1:10.000 og 1:25.000 (bil. 1).

Området, som ønskes fredet, omfatter ca. 60 ha., hvoraf hovedparten landskabsmæssigt nærmest er at karakterisere som et ca. 20 m højt plateau, begrænset til alle sider af erosionsskrånninger og -skrænter. Over væsentlige områder er plateauet lyngklædt, dog er der i den nordlige del en træbevoksning. Mod sydvest og vest findes dyrkede marker. 3 gravhøje er lokaliseret i det lyngbevoksede areal.

I henseende til geologisk oprindelse, så udgør dette plateau et lille udsnit af det store flodslette-system, som betegnes Tirstrup hedeslette. Den er aflejret i slutningen af sidste istid af smelte vandet, da brænen stod langs den østjyske israndslinie. Enkelte forhøjninger på plateauet lader formode, at der stedvis optræder et flyvesandsdække over flodslettedannelsen.

De skrånninger, der begrænser plateauet mod sydvest, syd og nord, må anses for at være fremkaldt af vandløbserosion, muligvis til dels under sen glacialtiden. Skrænten mod øst er en meget flot kystklint, som er næsten helt tilvokset med græs. Mellem klintfoden og kystlinien findes en ca. 50 m bred, ret lav strandvoldslette. Klinten må utvivlsomt være udformet under stenalder tiden, da havstanden i dette område var højere end i dag.

Det her skildrede område må i virkeligheden i geologisk henseende regnes for ret enestående, idet man kun meget få steder i landet og i hvert fald ingen andre steder i Øst-

jylland som her har en stenalderklint udskåret i en hedeslettedannelse. Alene denne landskabskombination gør området fredningsværdigt. Dette støttes yderligere af, at området også ud fra en botanisk synsvinkel er særdeles fredningsværdigt .....

Med hensyn til de botaniske forhold henvises til en af amanuensis, cand. mag. Jørgen Jensen, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole's Botanisk Institut, den 30. juni 1970 efter en botanisk besigtigelse af de udyrkede arealer afgivet erklæring, sålydende:

" .....

Dette område rummer en række tørbundssamfund. Den sydlige del (arealet med de 3 kæmpehøje) har tilsyneladende indtil for ret nylig været benyttet til græsning, men ligger nu hen uden anvendelse. Vegetationen har overdrevspræg dog med temmelig meget hedelyng. Af karakteristiske planter kan nævnes blodrød storckenæb, knoldet mjødurt, hulkravet kodriver, opret kobjælde, bakke-gøgelilje, nikkende limurt, almindelig månerude, danske astragal, almindelig mælkurt og enghavre. Af vedplanter findes foruden hedelyng temmelig meget ene, endvidere spredt eg, hunderose, røn og revling.

Arealet nord for overdrevet er næsten ren lynghede med mindre mængde af revling, endvidere spredt røn, eg, gyvel samt enkeltstående fyrre- og grantræer, der formentlig er selvsået, stammende fra den ældre nåletræsplantning, der findes i nordkanten af området omkring den gamle bebyggelse og de få sommerhuse. Den sparsomme urtevegetation er især domineret af blodrød storckenæb, opret kobjælde, skorsonér og skærm-høgeurt.

Mod øst afsluttes arealet med en stejl kystskrænt, der huser en tørkepræget lav urtevegetation. På rullestensstrandvoldene ved skræntfoden findes en veludviklet strandoverdrevsvegetation.

Området som helhed må i botanisk henseende karakteriseres som i høj grad fredningsværdig, og beliggenheden umiddelbart i nærheden af kalkforekomsterne ved Glatved Strand gør at hele landskabet er et særdeles velegnet ekskursions-

område for undervisning i naturfag, idet man her har et område, der kan benyttes til at demonstrere en række forskellige emner - geologiske, botaniske og økologiske - på næsten samme sted."

Området, der ønskedes fredet, omfattede det på det vedlagte rids viste areal. Herudover omfattede fredningspåstanden også den syd for fredningsgrænsen beliggende del af matr.nr. 2 e Glatved.

De i rejsningssskrivelsen nævnte 3 gravhøje er vist på det til afgørelsen vedhæftede kort, mærket 2219.6, 2219.16 og 2219.17, hvorved bemærkes, at alene højen 2219.6 efter de for nævnet da foreliggende oplysninger var registreret som beskyttet fortidsminde.

Fredningspåstanden gik i alt væsentligt ud på tilstandsfredning.

Sagen blev af fredningsnævnet forelagt for det daværende fredningsplanudvalg for Århus amt, som i en erklæring af 27. marts 1974 tiltrådte, at der skulle rejses frednings-sag.

For så vidt angår fredningens indhold, fremsattes visse ændringsforslag til naturfredningsforeningens forslag, blandt andet omfattende udlæg af et stisystemt.

For så vidt angår fredningens omfang, begærede fredningsplanudvalget fredningen udvidet til også at omfatte matr.nr. 5 c Glatved, beliggende vest for det af naturfredningsforeningen nævnte område, jfr. det vedhæftede kort.

Spørgsmålet om udnyttelse af matr.nr. 5 c har tidligere været behandlet i nævnet, som ved en skrivelse af 31. oktober 1969 med to stemmer mod én meddelte tilladelse til De Danske Spritfabrikker til at opføre bygninger til en gærfabrik samt en kartoffelproduktfabrik på matr.nr. 5 c

og det vest for beliggende matr.nr. 5 d, uanset at væsentlige dele af det samlede projekt ville blive placeret inden for 300 meter fra Katholm skov.

Sagen blev af Danmarks Naturfredningsforening og Fredningsplanudvalget for Randersamt indanket for Overfredningsnævnet med påstand om, at tilladelse til byggeriet blev nægtet.

Overfredningsnævnet stadfæstede i henhold til votering fra et flertal af overfredningsnævnets medlemmer den 24. februar 1970 den nævnte afgørelse. Projektet er aldrig blevet realiseret.

Samtlige af fredningspåstanden omfattede arealer er beliggende i landzone.

Af de mindre lodder er en del bebygget med fritidshuse, medens de øvrige ligger uudnyttet hen, bortset fra den sydlige del af matr. nr. 2 b og matr.nr. 5 c.

For så vidt angår de større lodder

- 1) matr.nr. 2 b og 10 d, tilhørende A/S Faxe Kalkbrud,
og
- 2) matr.nr. 5 c og 28 a, tilhørende kalkværksejer Niels Høgenhaven Andersen,

foreligger i henhold til lovligt indgivne anmeldelser i henhold til råstoflovgivningen gyldige graverettigheder, dog at graverettighedernes løbetid efter den senest skete ændring af råstofloven udløber den 1. oktober 1988, medmindre der fornyes efter denne dato.

Herefter er der i samarbejde mellem naturfredningsforeningen og fredningsplanudvalget senere udarbejdet en endelig fredningspåstand, hvorom der er enighed mellem de 2 instanser.

Fredningsplanudvalgets indstilling er, efter at udvalget er nedlagt og dets opgaver overgået til Århus amtskommune, tiltrådt af amtskommunen, som har fundet arealerne fredningsværdige.

Det er herved fra amtskommunens side oplyst, at der ikke er disponeret over selve fredningsarealet i regionplanlægningen, men at arealerne vest og syd for fredningsområdet er disponeret til særlige forurenende virksomheder.

På arealerne syd for området foreligger overvejelser om placering af større kraftværker og eventuelt en dybvandshavn. Kraftværkerne skal efter de foreløbige overvejelser drives ved atomkraft eller kulfyring, eventuelt begge dele.

Århus amtskommune har ved sin tiltræden af fredningen, således som den nedenfor er gennemført, taget det forbehold, at der ikke gennem fredningen af de af påstanden omhandlede arealer sker nogen indskrænkning af mulighederne for benyttelse af de omliggende arealer, således som det er forudsat i forbindelse med regionplanlægningen.

Efter at nævnet uden tilkaldelse af lodsejere har besigtiget arealerne sammen med repræsentanter for Fredningsplanudvalget for Århus amt, Århus amt, Grenå kommune og Danmarks Naturfredningsforening, og efter at der er foretaget yderligere undersøgelser i sagen, er bekendtgørelse om fredningssagens rejsning indrykket i Statstidende og Amtsavisen, Randers, for den 13. marts 1976, og sagen behandlet i et møde med lodsejerne den 31. marts 1976.

De to lodsejere, som har anmeldt graverettigheder i området, protesterede mod fredningen, idet de herved navnlig henviste til, at fredningen vil forhindre udnyttelsen af deres graverettigheder og dermed medføre store tab for dem beg-

ge.

Fra de øvrige lodsejeres side blev der tildels protesteret mod fredningen.

Sagen blev på mødet udsat, for at der af de graveberettigede kunne blive udarbejdet opgørelse over de erstatningskrav, der ved en fredning ville blive rejst af de pågældende.

Efter nævnte møde har landsretssagfører Peter Ditlevsen som advokat for ejerne af matr.nr. 2 b og 10 d nærmere opgjort ejernes erstatningskrav til i alt 6.810.000 kr., idet der ved beregningen alene er regnet med gravning inden for 16,9 ha, som efter de da foreliggende beregninger udgjorde det areal af de nævnte matrikelnumre, som var beliggende uden for skovbyggelinien og strand- og fortidsmindebeskyttelseslinierne.

Kravet er senere forhøjet med 55,82 % til afrundet 10.611.000 kr.

Sagen har været forelagt for Danmarks geologiske Undersøgelser, som i en erklæring af 10. januar 1978 har oplyst, at virksomhedens egen opstilling over individuel værdi af sten- og grusværdi er vanskelig at vurdere, da tilstrækkelige oplysninger ikke foreligger. Man har dog bemærket, at en i virksomhedernes opgørelse over erstatningskravet angivet volumenforøgelse af opgravede materialer ligger over, hvad der er sædvanligt regnes med.

Sagen har herefter været berammet til foretagelse i nyt møde den 24. november 1978 med repræsentanter for ejerne af ejendommene matr.nr. 2 b og 10 d og matr.nr. 5 c og 28 a, samt de i sagen interesserede myndigheder og andre institutioner.

Formålet med mødet var at nå frem til en afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt fredningen under hensyn til de dermed forbundne erstatningers størrelse måtte anses for praktisk gennemførlig.

Det blev indledningsvis på mødet fra en repræsentant for Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, Fortidsmindeforvaltningen, kontoret i Jylland, oplyst, at nye foreløbige undersøgelser kunne tyde på, at endnu en høj (på kortet mærket 2219.16) var et beskyttet fortidsminde.

Fra Faxe Kalkbrud's repræsentant blev protesten mod fredningen opretholdt for hele det dem tilhørende areal.

Kalkværksejer Høgenhaven Andersen fastholdt ligeledes protesten, idet han subsidiært begærede fredningen på hans arealer begrænset til matr.nr. 28 a.

Grenå kommune protesterede imod fredningen, idet man henviste til de planer, som overvejes med henblik på anbringelse af kraftværker og dybvandshavn i området.

Fredningsstyrelsens repræsentant støttede i det hele fredningspåstanden og fremhævede tilstedeværelsen af 7 overløjede gravhøje, som ikke må røres, uden at der af myndighederne foretages en nærmere undersøgelse.

Danmarks Naturfredningsforening og fredningsplanudvalgets repræsentanter fastholdt deres påstande.

Under hensyn til fortidsmindeforvaltningens oplysninger udsattes sagens behandling, til en grundigere undersøgelse af højområdet havde fundet sted.

Efter mødet er det af fortidsmindeforvaltningen bekræftet, at højen 2219.16 er et beskyttet fortidsminde, og nyt møde er efter interne overvejelser i nævnet af mulige mellemløsninger, eventuelt forbundet med dispensationer fra

beskyttelseslinierne i områder, som ikke frededes, berammet til den 29. oktober 1980. Inden mødet er det oplyst, at yderligere undersøgelser har godtgjort, at også højen 2219.17 er et beskyttet fortidsminde, således at ejendommen matr.nr. 2 b og 10 d opdeles i et nordligt og et sydligt område, adskilt af en bræmme omkring højene helt ud til stranden. Denne bræmme er, hvis forholdene bedømmes efter de seneste oplysninger, i det hele omfattet af naturfredningslovens strand- og/eller højbeskyttelseslinie, bortset fra en smal passage mellem beskyttelseszonerne omkring højene 2219.6 og 2219.16.

På mødet, hvortil samtlige lodsejere og interesserede myndigheder m.v. var indkaldt, rejste fortidsmindeforvaltningen spørgsmålet om dispensation til gravning indtil en linie syd for højene, ret tæt på disse..

Danmarks Naturfredningsforening tiltrådte, at matr.nr. 5 c i alt væsentligt udgik af fredningen, men fastholdt, at området i øvrigt i det hele bør fredes som endog særdeles værdifuldt i landskabelig og videnskabelig henseende.

Århus amtskommunes repræsentant fastholdt i princippet fredningspåstanden, men gjorde gældende, at en eventuel begrænsning af fredningsområdet mod syd måtte ske via en linie lidt sydligere end den af fortidsmindeforvaltningen foreslåede, i alt væsentligt svarende til den på ridset viste endelige fredningsgrænse.

Tanker om, som led i et forlig med hensyn til såvel fredningsgrænsen som erstatningsfastsættelsen til A/S Faxe Kalkbrud, at dispensere fra beskyttelseslinierne for det område, som udgik af fredningen, blev mødt med modstand fra såvel naturfredningsforeningen som amtsrådet.

Efter at lodsejerne havde haft lejlighed til at udtale

sig om erstatningsspørgsmålet, blev sagen optaget til afgørelse.

Nævnet har ved sagens afgørelse med hensyn til fastlæggelsen af de indenfor området efter naturfredningsloven gældende bygge- og beskyttelseslinier ment at måtte lægge forholdene, som de nu er oplyst, til grund, således at også beskyttelseszoner omkring gravhøjene 2219.16 og 2219.17 medtages ved beregningen af beskyttelseszonernes omfang.

Nævnet har herefter vedtaget at gennemføre fredningen efter følgende overvejelser og retningslinier:

Nævnet har i det hele fundet, at arealerne må anses for fredningsværdige.

Nævnet må endvidere i princippet tiltræde, at det i naturfredningsmæssigt henseende vil være ønskeligt, at ikke blot de centrale, mest værdifulde områder fredes, men at også såvel den sydlige del af matr.nr. 2 b som hele matr.nr. 5 c medtages under fredningen som "forland" til de centrale dele.

Nævnet har imidlertid ved overvejelserne af fredningens omfang ment at burde foretage en afvejning af de fordele, der i naturfredningsmæssig henseende kan opnås ved en fredning over for de erstatningskrav, som vil komme på tale, hvis en fredning gennemføres.

Problemet opstår alene for så vidt angår ejendommene

- 1) matr.nr. 2 b og 10 d Glatved og
- 2) matr.nr. 5 c og 28 a Glatved,

for hvilket der foreligger godkendelse og anmeldelse om råstofudvinding, og for hvilke der vil kunne blive tale om er-

statninger, som går betydeligt udover de ved almindelige arealfredninger takstmæssigt fastsatte beløb efter arealstørrelserne.

Vedrørende ejendom nr. 1 må nævnet - henset til den forannævnte opdeling af arealet ved det beskyttelsesliniebelagte areal omkring højene - finde, at en rentabel udnyttelse af det nord for højområdet beliggende areal, del af matr.nr. 2 b og matr.nr. 10 d, ikke er en realistisk mulighed. Nævnet har herved lagt til grund, at der med respekt af strandbeskyttelses- og højbeskyttelseslinien nord for højområdet kun kan graves på et afgrænset areal på i alt ca. 10 ha. I øvrigt har man lagt vægt på, at arealet kun er af underordnet størrelse i forhold til de arealer, som ejerne efter det oplyste i øvrigt har ret til at grave grus og sand på, at omkostningerne ved etablering af en selvstændig grusgrav her, også efter ejernes oplysninger under sagen, må anses for uforholdsmæssig store i forhold til udbyttet, og at det ikke uden en dispensation, som næppe kan forventes meddelt af nævnet, vil være muligt at etablere tilfredsstillende til- og frakørselsvej til området eller oplagspladser indenfor området.

Derimod finder nævnet, at grusgravning på den sydligste del af matr.nr. 2 b vil kunne gennemføres rentabelt, også uden dispensation fra strandbeskyttelseslinien, idet arealet ligger i tilknytning til arealer, hvor grusgravning i øvrigt finder sted, og der uden vanskelighed kan etableres tilfredsstillende adgangsveje til dette areal.

Vedrørende ejendommen nr. 2 finder nævnet, at der efter alt det foreliggende må antages at være en nærliggende mulighed for en rentabel udnyttelse af matr.nr. 5 c til rå-

stofudvinding, idet nævnet herved har lagt vægt på såvel ejendommens udstrækning som dens beliggenhed, herunder at det må antages muligt uden større besvær at kunne etablere tilfredsstillende til- og frakørselsforhold til en grusgrav her.

Derimod finder nævnet, at det må anses for yderst tvivlsomt, om en rentabel grusgravning kan gennemføres for matr.nr. 28 a. Nævnet har herved lagt vægt på, at der er tale om en isoleret beliggende "langstrakt" temmelig smal parcel, hvor udgravningsmulighederne begrænses dels af hensyn til den nord for beliggende Katholm skov, dels af hensyn til den syd for arealet beliggende vej, ligesom det må antages vanskeligt at skabe tilfredsstillende tilkørsels- og frakørselsforhold.

Nævnet har ved sine overvejelser for begge ejendomme yderligere taget hensyn til, at - også henset til arealernes forholdsvis underordnede størrelse og isolerede beliggenhed - det må anses for usikkert, i hvilket omfang graverettighederne ventes forlænget udover den 1. oktober 1988, i hvert fald for så vidt angår den nordlige del af matr.nr. 2 b og matr.nr. 10 d samt matr.nr. 28 a.

Nævnet finder på den nævnte baggrund, at de erstatningskrav, som vil komme på tale ved fredning af den sydlige del af matr.nr. 2 d og hele matr.nr. 5 c - også selv om det vedrørende den førstnævnte ejendom opgjorte erstatningskrav blev nedsat endog væsentligt - vil stå i et helt urimeligt forhold til de fordele, som i naturfredningsmæssig henseende vil kunne opnås ved at medtage arealerne under fredningen.

Nævnet har derfor vedtaget at lade såvel den sydlige del af matr.nr. 2 b som matr.nr. 5 c, bortset fra et mindre

areal i den sydlige del, udgå af fredningen, således at det fredede område begrænses til de på vedlagte kort viste arealer, for hvis vedkommende de erstatningsmæssige konsekvenser er af mindre vægt.

Fredningens sydgrænse følger herefter i alt væsentligt grænsen mellem egentligt hedeareal og opdyrket areal.

Fredningen gennemføres herefter som anført.

FREDNINGENS FORMÅL:

Fredningens formål er at bevare det syd for Katholm skov beliggende ca. 20 meter høje plateau med tilhørende erosions-skrånninger og skrænter samt østklinten mod øst og strandvoldssletten mod klintfoden og kystlinien, idet landskabet i geologisk henseende må anses for enestående, og der hertil knytter sig væsentlige botaniske interesser. Yderligere er det formålet gennem det etablerede stianlæg at sikre offentligheden adgang til området i større omfang, end det tidligere har været tilfældet.

FREDNINGENS OMFANG:

Fredningen omfatter det på vedlagte kort viste område, omfattende følgende ejendomme eller dele deraf, alt af Glatved by, Hoed:

matr.nr. 2 b, 5 c, 5 f, 5 m, 5 n, 10 d, 19 b, 28 a,
28 d, 28 e, 28 f, 28 c, 28 g, 28 h, 28 i, 28 k, 28 l
og 28 m.

FREDNINGENS INDHOLD:

1.

Bebyggelse indenfor det fredede område skal ikke være tilladt. Dog skal til- og ombygning af eksisterende lovligt

13.

opførte helårs- og sommerhuse af mindre betydelig omfang kunne ske efter nævnets forudgående godkendelse i hvert enkelt tilfælde, idet nævnet ved godkendelsen skal kunne tage hensyn til, om byggeriet i den ansøgte udformning får en mere uheldig indvirkning på området.

2.

Opstilling af boder, skure, master, transformerstationer, tårne og luftledningsanlæg eller andre skæmmende indretninger må ikke finde sted.

3.

Arealerne må ikke benyttes til etablering af campingplads eller teltlejr. Dog kan kortvarig camping og teltning af private besøgende hos lodsejerne finde sted indenfor 25 meter fra bygninger og kun i egentlige haver, som er omgivet af beplantning, der skjuler campingvogn eller telt, set fra det omgivende landskab. Telte og campingvogne må kun henstå i perioder, hvor de kontinuerligt benyttes til overnatning.

4.

Området må ikke anvendes til oplagsplads eller losseplads.

5.

Bilophugningspladser må ikke etableres.

6.

Henkastning af affald må ikke finde sted.

7.

Arealerne må ikke anvendes som motorbane eller flyveplads.

14.

8.

Udenfor de arealer, der nu er skovbevoksede, skal tilplantning med busk- eller trævegetation ikke være tilladt.

Det skal dog i overensstemmelse med en af ejeren af matr.nr. 28 e nedlagt påstand være tilladt at tilplante denne ejendom med gran med henblik på salg som juletræer og pyntegrønt, dog med respekt af den under punkt 12 nævnte stiforbindelse.

9.

Arealerne må ikke benyttes til gartneri.

10.

Lyngarealerne må ikke opdyrkes eller tilføres kemikalier.

11.

Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning.

Gravning efter sten, grus eller andre forekomster må, uanset eksisterende graverettigheder, ikke finde sted.

12.

Offentligheden har ret til ikke motoriseret færdsel ad eksisterende veje og stier, som vist på vedhæftede kort. Herudover skal det være Århus amtskommune tilladt at etablere en ny sti langs overkanten af skrænten mod Kattegat og 2 forbindelser herfra til den langs stranden gående vej, som er omfattet af offentlighedens ret til færdsel på strandbredden efter naturfredningslovens § 54, alt som vist på kortet.

Eksisterende stier kan kræves bibeholdt i en bredde af indtil 2 $\frac{1}{2}$ meter, og de nævnte nye stier kan anlægges i samme bredde.

15.

I øvrigt har offentligheden ret til færdsel og ophold på strandbredden og på de udyrkede arealer i henhold til bestemmelserne i naturfredningslovens § 54 og § 56.

Ridning inden for det fredede areal må ikke finde sted.

13.

Ejeren af matr.nr. 5 c skal tåle, at der, efter nævnets godkendelse, etableres parkeringsplads på et maksimalt 1.000 m² stort areal i den vestlige del af det fredede areal af dette matrikelnummer.

Ejeren skal endvidere tåle, at der efter nævnets godkendelse opstilles toilet inden for parkeringsarealet.

Offentligheden skal have adgang til kørsel med motor-køretøjer til parkeringsarealet ad den syd for dette areal gående vej på matr.nr. 2 b.

14.

Arealerne må ikke yderligere hegnes. Fredningsnævnet kan dog meddele tilladelse til opsætning af hegn, såfremt dette sker som led i arealernes pleje.

15.

På udyrkede arealer kan fredningsmyndighederne uden udgift for ejerne og efter forudgående meddelelse lade selv-såning fjerne samt efter nærmere aftale med ejerne lade foretage anden form for pleje af udyrkede arealer, f. eks. med henblik på at bevare en karakteristisk vegetation.

Dette arbejde udføres af Århus amtskommune og for dennes regning.

16.

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende

16.

driftsform.

17.

Stengærder må ikke forandres eller fjernes uden fredningsnævnets samtykke.

18.

Indsamling af vilde planter i det fredede areal skal ikke være tilladt.

19.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der efter fredningsnævnets godkendelse opstilles fornødne kortborde, skilte o. lign.

Det bemærkes med hensyn til Århus amtskommunes forbehold udtrykkeligt, at der ikke ved fredningens gennemførelse er pålagt de omkringliggende ejendomme indskrænkninger i ejendommenes fremtidige benyttelse udover, hvad der følger af lovgivningens almindelige regler.

Nogle af enkelte lodsejere fremsatte individuelle bygningsønsker er tildels imødekommet under sagen. I det omfang, de ikke er imødekommet, er de henskudt til afgørelse efter dispensationsreglerne i naturfredningslovens § 34, når byggeplanerne måtte være aktuelle.

Nærværende afgørelse kan efter naturfredningslovens § 24 indbringes for Overfredningsnævnet af blandt andet ejerne og forskellige myndigheder.

Afgørelsen vil i øvrigt i medfør af naturfredningslovens § 25 være at forelægge Overfredningsnævnet, men denne forelæggelse medfører ingen ankebehandling.

17.

Ønsker en lodsejer eller anden ankeberettiget afgørelsen ændret, må anke ske til Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København.

Ankefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

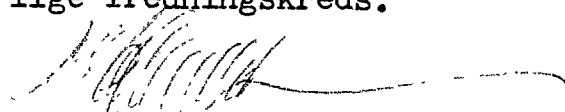
Per Blendstrup.

Svend Aage Mikkelsen.

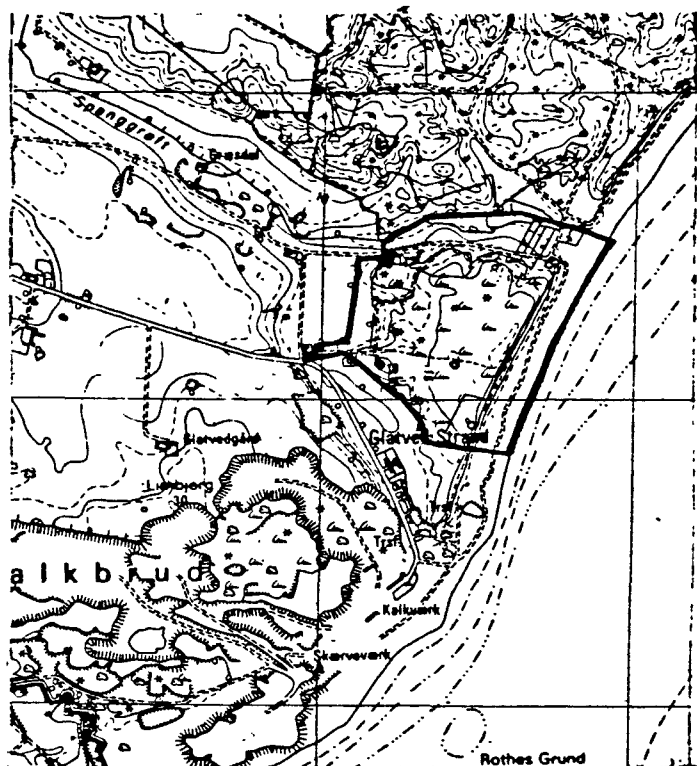
A. Holck-Christiansen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

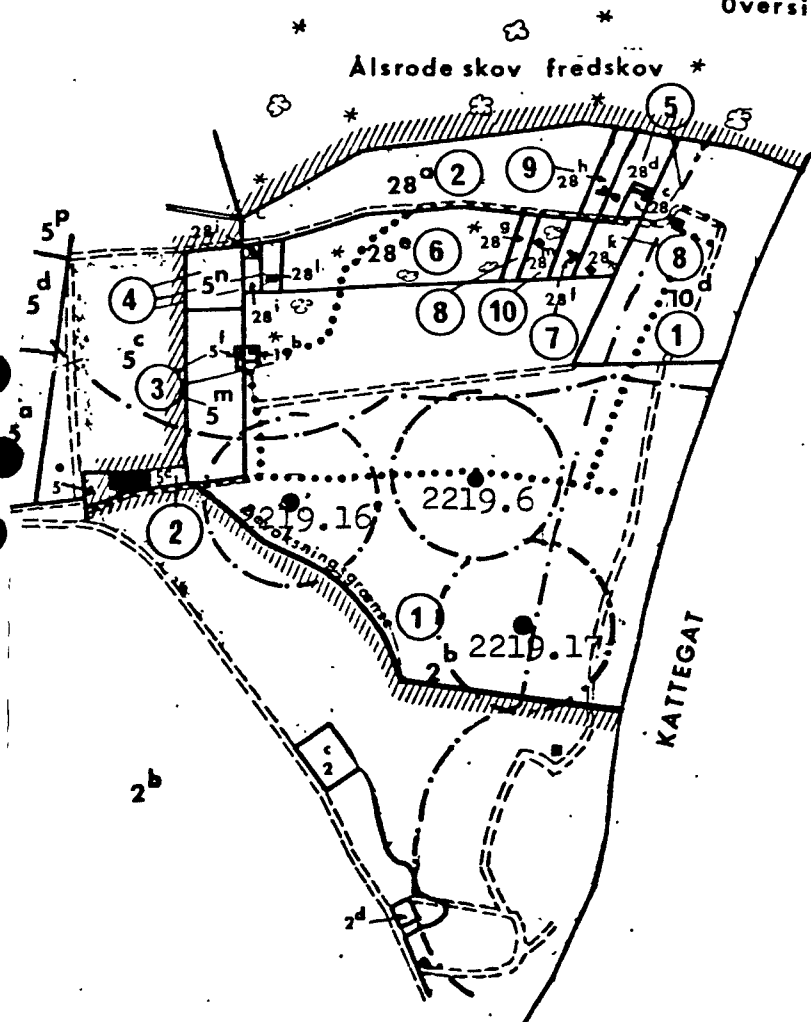
Fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds.

A. Holck-Christiansen
nævnsformand

- Fredningsgrænse
- Bygglinier (strand skov og fortidsminde)
- Skov
- Stier
- Veje
- Parkering
- Lodsejer nr.

Oversigtskort i 1:25 000

Målestok i 1:10 000

Kortbilag til afgørelse af
17. oktober 1981.
Fredningsnævnet for Århus amts
nordlige fredningskreds

vedrørende fredning ved Glatved strand

Del af Glatved by Hoed
Grenå kommune — Århus amt

Udfærdiget på grundlag af nedfotograferet matrikelkort i 1:4000 fra 1973 og GI⁸ målebordsblad nr.2113

Udarbejdet af Århus amtskommune
Amtsfredningskontoret i juli 1981

Journ. nr. 5403 - 707 - 3 - 74

17/10-1981

U D S K R I F T

A F

F O R H A N D L I N G S P R O T O K O L L E N

F O R

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS.

År 1981, den 17. oktober, blev på dommerkontoret i Randers i

F.S. 87/74

Sag ang. fredning af arealer

ved GLATVED, Grenå kommune,

truffet sålydende af det samlede nævn vedtagne

E R S T A T N I N G S A F G Ø R E L S E:

1.

Ved en af nævnet dags dato truffet afgørelse er der truffet beslutning om fredning af en række arealer ved Glatved strand, beliggende ved Kattegat-kysten syd for Katholm skov, alt af Glatved by, Hoed.

Fredningen går ud på tilstandsfredning, herunder forbud mod grusgravning i området, hvorhos der tillægges offentligheden adgang til ikke motoriseret færdsel ad et nærmere angivet stisystem.

Samtlige arealer er beliggende i landzone, og der er i det omfang, der er søgt tilladelse til yderligere bebyggelse i henhold til by- og landzoneloven meddelt afslag på ansøgningen og erstatning nægtet de lodsejere, der har ansøgt herom.

Ved erstatningsfastsættelsen har nævnet fundet at måtte opdele lodsejerne i 2 grupper:

A.

Ejere af mindre lodder, for hvilke der ikke gør sig særlige forhold gældende.

Denne gruppe omfatter de nedenfor nævnte lodsejere nr. 3 - 10, hvoraf lodsejer nr. 3 har frafaldet erstatning under sagen.

Fredningen omfatter for disse lodsejeres vedkommende kun mindre arealer, hvoraf en del er bebygget med fritidshuse.

De største arealer inden for denne gruppe, henholdsvis 1.92 ha. og 2.82 ha. tilhører henholdsvis lodsejer nr. 3, som har frafaldet erstatning, og lodsejer nr. 6, hvem der efter påstand er meddelt tilladelse til tilplantning af arealer med juletræskultur.

Nævnet finder på denne baggrund ikke, at der er på-

lagt disse lodsejere væsentlige indskrænkninger, udover hvad der fremgår af lovgivningens almindelige regler. Erstatningen til disse lodsejere fastsættes herefter efter følgende retningslinier i overensstemmelse med skriftlig tilbud til lodsejerne.

AREALERSTATNING:

For arealer, omfattet af naturfredningslovens strand- og højbeskyttelseslinie:

400 kr. pr. ha.

For arealer uden for beskyttelseslinierne:

800 kr. pr. ha.

Erstatning for stiudlæg:

Ad eksisterende stier eller vejspor:

5 kr. pr. løbende meter.

Nyudlagte stier:

10 kr. pr. løbende meter.

Erstatning til lodsejerne i denne gruppe fastsættes herefter således, afrundet opad til nærmeste med 100 delelig tal, dog med en mindsteerstatning 750 kr.:

	Samlet erstatning efter afrunding:	
3) Lizzie og Erik Strøm- green, Strandvænget 5, 8240 Risskov. (matr.nr. 5 <u>f</u> , 5 <u>m</u> , 19 <u>b</u> Glatved)	(erstatnings- afkald)	0 kr.
4) Søren Bang Herløw, Vejlby Vænget 295, 8240 Risskov. (matr.nr. 5 <u>n</u> , 28 <u>i</u> , 28 <u>l</u> Glatved)		750 kr.
Arealerstatning:		
0,88 ha á 800 kr.	<u>704 kr.</u>	704 kr.

Samlet erstatning
efter afrunding:

- 5) Ib Elmer, Mejlbyvej 200, 8250 Egå. 750 kr.
(matr.nr. 28 c, 28 d
Glatved)
- Arealerstatning:
0,64 ha á 800 kr. 512 kr. 512 kr.
- Stianlæg:
20 m á 5 kr. 100 kr. 100 kr.
I alt 612 kr.
- 6) Vibeke Fabricius Pentz 3.000 kr.
Møller, Amaliegade 24,
1256 København K., og
Eva Fabricius A. Porto,
Søndre Strandvej 24,
Tejn, 3770 Allinge. (matr.nr. 28 e Glatved)
- Arealerstatning:
2,82 ha á 800 kr. 2.256 kr. 2.256 kr.
- Stianlæg:
140 m á 5 kr. 700 kr. 700 kr.
I alt 2.956 kr.
- 7) Kirsten Sir Lund, Yduns- 750 kr.
vej 9, 7500 Holstebro,
Birthe Sir Larsen, Nøj-
somhedsvej 21 A, 2800
Lyngby, og Ingrid Lund,
Virupsvej 17, 8530 Hjorts-
høj.
(matr.nr. 28 f Glatved)
- Arealerstatning:
0,28 ha á 800 kr. 224 kr. 224 kr.
- 8) Hans T. Kornerup Nielsen, 750 kr.
Milano Sko, St. Kongens-
gade, 1264 København K.
(matr.nr. 28 g, 28 k
Glatved)
- Arealerstatning:
0,62 ha á 800 kr. 496 kr. 496 kr.
- Stianlæg:
30 m á 5 kr. 150 kr. 150 kr.
I alt 696 kr.

Samlet erstatning
 efter afrunding:

- 9) Mary S. Lauridsen, Glatvedvej 42, Glatved, 8444 Basballe. 750 kr.
 (matr.nr. 28 h Glatved)
 Arealerstatning:
 0,28 ha á 800 kr.   224 kr.   224 kr.
 Stianlæg:
 25 m á 5 kr.   125 kr.   125 kr.
                                  I alt   349 kr.
- 10) Bodil Windfeldt Jensen, 750 kr.
 Søringen 4, 8970 Havndal.
 (matr.nr. 28 m Glatved)
 Arealerstatning:
 0,39 ha á 800 kr.   312 kr.   312 kr.

B.

Ejere af større arealer, for hvilke særlige hensyn gør sig gældende ved erstatningsfastsættelsen, idet der for de pågældende arealer foreligger lovligt anmeldte godkendte graverettigheder til grus og sten:

1. A/S Faxe Kalkbrud, København, som ejer af del af matr.nr. 2 b og matr.nr. 10 d.

Ejendommene har et samlet areal på 30,87 ha, hvoraf 20,77 ha er omfattet af skovbyggelinien, strand- og fortidsmindebeskyttelseslinierne, medens 10,10 ha er beliggende uden for byggelinierne. Over arealerne påstås ud over tilstandsfredning tillagt offentligheden færdsel ad i alt 1.600 meter sti, hvoraf 1.155 meter går ad eksisterende stispor, og 445 meter er nyanlagte stier. Endelig tillægges der offentligheden adgang til motoriseret færdsel ad en ca. 50 meter lang strækning ad den på matr.nr. 2 b i skellet mod matr.nr. 5 c gående vej for at skabe adgangsplads til en parkeringsplads på 1.000 m², som ifølge fredningen skal ud-

lægges på den sydvestlige del af matr.nr. 5 c. Denne strækning udgør en del af det udlagte stiforløb.

2. Kalkværksejer Niels Høgenhaven Andersen som ejer af del af matr.nr. 5 c, 0.22 ha, og matr.nr. 28 a, 4.12 ha, alt beliggende uden for naturfredningslovens beskyttelseslinier.

Udover tilstandsfredning tillægges der offentligheden ret til færdsel ad 210 meter sti, udlagt i eksisterende spor over matr.nr. 28 a. Endelig tillægges der Århus amtskommune ret til at anlægge parkeringsplads på i alt 1.000 m² af den sydlige del af matr.nr. 5 c.

Ad 1) Ejerne har nedlagt påstand om en erstatning på i alt 10.611,00 kr.

Kravet er fremsat på et tidspunkt, da fredningspåstanden omfattede hele matr.nr. 2 b, og beregningen er foretaget ud fra en mulig grusgravning inden for 16.9 ha, beliggende uden for såvel naturfredningslovens skovbyggelinie som strand- og fortidsmindebeskyttelseslinierne.

Erstatningen er ikke nærmere specificeret for så vidt angår den senere reducerede fredning, hvorved den sydligste del af matr.nr. 2 b er udgået af fredningen.

Det er over for nævnet oplyst, at ejerne inden for det pågældende område i større eller mindre afstand fra matr.nr. 2 b har graverettigheder til arealer af betydeligt omfang.

Nævnet må endvidere, som det også er anført i fredningsafgørelsen, ved vurdering af mulighederne for en rentabel grusgravning i området lægge til grund, at det drejer sig om et i forhold til de øvrige gravningsarealer relativt lille, isoleret beliggende område, at en åbning

af en grusgrav her vil medføre uforholdsmæssigt store omkostninger i forhold til gravninger på større arealer, og at det ikke uden en dispensation fra naturfredningslovens strand- og højbeskyttelseslinie, som nævnet vil finde det betænkeligt at meddele, vil være muligt at skabe hverken tilfredsstillende adgangsforhold til en grusgrav her eller oplagspladser uden for selve grusgraven til anbringelse af afgravet overjord m.v.

På denne baggrund og henset til, at det må anses for usikkert, om de anmeldte graverettigheder til arealet kan forventes forlænget ud over den 1. oktober 1988, har nævnet ikke fundet at kunne fastsætte erstatningen ud fra nærmere beregning af grusmængden, men alene som en samlet skønsmæssig fastsat erstatning.

Ad 2) Ejeren har - alene for så vidt angår de bortfaldne grusgravningsrettigheder på matr.nr. 28 c - fremsat krav om en erstatning på i alt 1.600.000 kr., idet han herved har regnet med, at der er ca. 200.000 m³ sand i området, og at salgsprisen er 8 kr. pr. m³. Han har herved anført, at retableringsudgifterne efter en opgravning ikke bliver særlig store, da arealet falder ned mod skoven.

Det bemærkes af nævnet, at oplysningerne om mængden af forekommende sand i området er udokumenterede, og at der ikke af ejeren er taget hensyn til de med udvindingen forbundne udgifter.

Parcellen matr.nr. 28 a er efter sin udformning lang og smal, og det vil efter nævnets opfattelse allerede af hensyn til at undgå nedskridning af jord mod nord ind mod Katholm skov og mod syd op til en eksisterende privat vej, være forbundet med vanskeligheder effektivt at udnytte de

forekommende materialeforekomster. Yderligere er adgangsforholdene til arealet vanskelige (smalle, private veje), og de med oprettelsen af en særlig grusgrav her forbundne udgifter må efter arealets størrelse på forhånd anses for uforholdsmæssigt store i forhold til det udbytte, som vil kunne opnås. Nævnet må - som også i fredningsafgørelsen anført - allerede på denne baggrund anse det for usandsynligt, at en rentabel grusdrift kan blive aktuel. Nævnet har herved yderligere lagt vægt på, at ejeren endnu ikke har truffet foranstaltninger til at påbegynde gravning på de pågældende arealer, at han yderligere har graverettigheder blandt andet over matr. nr. 5 c, hvoraf et areal på ca. 6.50 ha er udgået af fredningen, og hvortil der er bedre adgangsveje, og hvor der allerede efter arealets form vil være bedre muligheder for at etablere en rentabel grus- og sandgrav. Endelig har nævnet taget hensyn til, at det også for så vidt angår matr. nr. 28 a på forhånd må anses for usikkert, om gravetilladelserne vil blive forlænget ud over den 1. oktober 1988. Erstatningen vil herefter også for denne ejendom være at fastsætte som et skønsmæssigt beløb, som for ejendommen matr. nr. 2 b og lo d anført.

Nævnet finder efter alt det foreliggende, herunder de oplyste ejendomsvurderinger pr. 1. april 1977, at de erstatninger, som herefter skal tilkendes de pågældende lodsejere for samtlige indgreb i deres rådighed over ejendommene, bør fastsættes således:

<u>Ejer:</u>	<u>matr.nr.:</u>	<u>erstatning:</u>
1. A/S Faxe Kalkbrud, Frederiksholms Kanal 16, 1220 København K.	2 <u>d</u> , lo <u>d</u> Glatved	100.000 kr.

<u>Ejer:</u>	<u>matr.nr.:</u>	<u>erstatning:</u>
2. Niels Høgenhaven Ander- sen, Nymandsvej 10, Hoed, 8444 Balle.	5 c og 28 a Glatved.	35.000 kr.

Der er ved arealerstatningerne taget hensyn til, at der delvis er givet møde med advokatbistand.

Erstatningerne, som forrentes med en årlig rente på 12% fra denne afgørelses dato at regne, vil være at udrede med $\frac{3}{4}$ af Statskassen og $\frac{1}{4}$ af Århus amtsråd.

Der er ikke fra panthaverside givet møde og fremsat krav på andel i erstatningerne. Nævnet skønner i øvrigt, at der ikke ved fredningen af arealerne sker nogen forringelse af pantsikkerheden for de pågældende panthavere, jfr. naturfredningslovens § 21, stk. 4, hvorfor udbetalingen kan ske direkte til ejerne.

Afgørelsen vil i medfør af naturfredningslovens § 25 som ændret senest ved lov nr. 297 af 26. juni 1975 være at forelægge for Overfredningsnævnet, men denne forelæggelse medfører ingen ankebehandling.

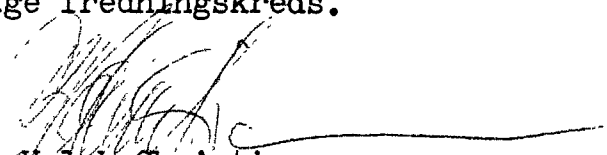
Ønsker en lodsejer eller anden ankeberettiget afgørelsen indbragt, må dette ske ved anke til Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K.

Ankefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Anke kan ske af ejendommenes ejere og brugere, Århus amtsråd, Grenå kommune samt Danmarks Naturfredningsforening og Miljøministeriet, fredningsstyrelsen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Århus amts nord-
lige fredningskreds.

A. Holck-Christiansen
nævnsformand

OVERFREDNINGSNÆVNET>

Overfredningsnævnets afgørelse

af 6. juli 1983

i sagen om fredning af arealer ved Glatved i Grenå
kommune (sag nr. 2502/81).

Fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds har ved afgørelse af 17. oktober 1981 besluttet at tilstandsfredede ca. 43 ha ved Glatved strand i Grenå kommune og at tilkende de berørte ejere erstatning i anledning af fredningen med ialt 142.500 kr. med renter. Fredningsnævnets afgørelser er påklaget til overfredningsnævnet af Danmarks Naturfredningsforening, der i 1974 rejste fredningssagen samt af 6 af de berørte 10 ejere.

De fredede arealer er beliggende ud til Kattegat mellem Katholm skov og et større råstofindvindingsområde, der ved et landsplandi- rektiv i medfør af lands- og regionplanlovens § 4 (miljøministeriets cirkulære nr. 130 af 6. august 1980) er udpeget som areal for et eventuelt amtomkraftværk og i regionplanen for Århus er disponeret for særligt forurenende industri. Der foreligger planer om i det sidstnævnte område at etablere en såkaldt kulterminal med havn for omlastning af kullene samt et konventionelt kraftværk.

Fredningsområdet, der er et overvejende lyngklædt plateau, er ubebygget bortset fra enkelte fritidshuse, og det er i regionplanen udlagt som et naturområde, hvor beskyttelses- og landskabelige interesser skal respekteres. På ca. 35 ha af området er der i henhold til råstofloven ret til råstofindvinding, men på grund af jordfaste fortids-

minder i området kan retten ikke udnyttes på hele dette areal. Danmarks Naturfredningsforening har betegnet området som ret enestående i geologisk henseende, idet en stenalderklint udskåret i en hedslette kun findes meget få steder i landet, og særdeles fredningsværdigt i botanisk henseende.

For overfredningsnævnet har Danmarks Naturfredningsforening ønsket fredningen udvidet med ca. 16 ha, som var omfattet af foreningens oprindelige fredningspåstand.

De fleste af de ankende ejere har påstået fredningen ophævet eller erstatningen forhøjet. For det tilfælde, at fredningen gennemføres som bestemt af fredningsnævnet, har A/S Faxe Kalkbrud og kalkværksejer Niels Høgenhaven Andersen som ejere af henholdsvis ca. 31 ha og ca. 4 ha under fredningen således påstået erstatningen fastsat til henholdsvis 9,2 mill.kr. og 1,6 mill.kr.

Grenå byråd har udtalt sig imod den udvidelse af fredningsområdet, som Danmarks Naturfredningsforening ønsker, og har iøvrigt anført, at en fredning ikke må hindre den planlagte anvendelse af Glatved-området til industrielle formål.

Århus amtsråd har ønsket fredningen gennemført, således som den er bestemt af fredningsnævnet, men kun under den forudsætning at erstatningen ikke kommer til at overstige 500.000 kr. Amtsrådet er imidlertid af den opfattelse, at den samlede erstatning ikke kan blive større end dette beløb, og har nærmere begrundet en påstand om, at erstatningen til A/S Faxe Kalkbrud ikke kan overstige ca. 436.000 kr. Hvis erstatning findes at måtte tilkendes selskabet med et større beløb, bør der i stedet meddeles selskabet dispensation fra naturfredningslovens § 46 til råstofindvinding langs kysten syd for fredningsområdet.

Miljøministeriet, fredningsstyrelsen, anser de fredede arealer for fredningsværdige. Styrelsen kan ikke anerkende de fremsatte erstatningskrav for det bortfald af ret til råstofindvinding, som fredningen medfører, men finder ikke grundlag for at nedlægge påstand om en mindre samlet fredningserstatning end godt 1 mill.kr. Også under hensyn til den planlagte anvendelse af de tilgrænsende arealer har styrelsen herefter fundet, at det vil være for kostbart at gennemføre den i

øvrigt velbegrundede fredning, og har anbefalet at fredningen ophæves.

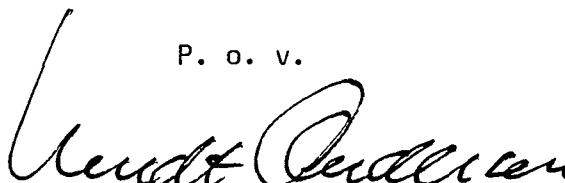
I sagens behandling har deltaget 10 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Området opfylder betingelserne for at blive undergivet fredningsbestemmelser. Den erstatning, som måtte tilkendes i anledning af en fredning, vil imidlertid være af en sådan størrelse, at det ikke findes forsvarligt at gennemføre fredningen. Fredningsnævnets afgørelser af 17. oktober 1981 ophæves derfor.

I fredningsnævnets afgørelse om erstatningen i anledning af fredningen er anført, at der ved erstatningsfastsættelsen er taget hensyn til, at der delvis er givet møde med advokatbistand. Uanset bestemmelsen i naturfredningslovens § 31, 2. pkt., findes der herefter af overfredningsnævnet at måtte tillægges de ejere, som under sagens behandling for fredningsnævnet har afholdt nødvendige udgifter til sagkyndig bistand, en passende godtgørelse herfor. I godtgørelse for sagkyndig bistand under sagens behandling for både fredningsnævnet og overfredningsnævnet tillægges der herefter A/s Faxe Kalkbrud 80.000 kr., kalkværksejer Niels Høgenhaven Andersen 4.000 kr. og statsautoriseret translatør Vibeke Fabricius Pentz-Møller og Eva Fabricius à Porta i fællesskab 1.500 kr. Det samlede omkostningsbeløb på 85.500 kr. udredes af staten med 75 % og af Århus amtskommune med 25 %, jfr. naturfredningslovens § 24, stk. 1.

P. o. v.

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

F O R T E G N E L S E

over ejendomme omfattet af overfredningsnævnets afgørelse af 6. juli 1983 om fredning af arealer ved Glatved i Grenå kommune (sag nr. 2502/81).

Glatved By, Hoed:

Matrikelnumrene: 2 b, 10 d, 5 c, 5 f, 5 m, 5 n, 19 b, 28 a, 28 c, 28 d, 28 e, 28 f, 28 g, 28 h, 28 i, 28 k, 28 l, 28 m.